

Inträdet på arbetsmarknaden bland högskole- examinerade 2010

UF0512

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	6
1.1.3	Statistiska mått.....	8
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	9
1.1.5	Referenstider.....	9
B.2	Tillförlitlighet.....	9
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	9
2.2	Osäkerhetskällor.....	10
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	16
B.3	Aktualitet.....	16
3.1	Frekvens.....	16
3.2	Framställningstid.....	16
3.3	Punktlighet.....	16

<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet.....</i>	<i>16</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	16
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	16
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	17
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet.....</i>	<i>17</i>
5.1	Spridningsformer.....	17
5.2	Presentation	17
5.3	Dokumentation.....	17
5.4	Tillgång till primärmaterial	17
5.5	Upplysningstjänster.....	17

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningens utbildning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Tomas Westling
Telefon: 019-17 61 78
Telefax: 019-17 70 83
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Tomas Westling
Telefon: 019-17 61 78
Telefax: 019-17 70 83
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Registret avidentifieras efter insamlingen och bevaras i SCB:s arkiv.

A.9 EU-reglering

Statistiken regleras inte av EU.

A.10 Syfte och historik

Inträdet på arbetsmarknaden bland högskoleexaminerade ska beskriva inträdet på arbetsmarknaden för personer som examinerats från högskolan (både grund- och forskarutbildning). Viktigast i undersökningen är att mäta om personerna arbetar och om deras arbete är inom ett område som de har utbildat sig för.

De två viktigaste målstorheterna är:

- Förvärvsarbete tre år efter avslutad utbildning
- Överensstämmelse mellan inriktning på examen och arbetet tre år efter examen.

De viktigaste redovisningsgrupperna är examen, vetenskapsområde, kön och födelseland.

Historik

Liknande undersökningar, så kallade gymnasie- och högskoleuppföljningar, har gjorts sedan slutet av 1960-talet. Inträdet på arbetsmarknaden har genomförts vart annat år sedan 1996. Ett gemensamt frågeformulär skickades ut till ett urval av dem som slutfört gymnasieskolan eller examinerats från högskolan.

Från och med 2006 års undersökning delades den i två separata undersökningar. Den ena undersökningen görs bland gymnasieavgångna och den andra bland examinerade från högskolan. 2010 års undersökning genomfördes på samma sätt som 2006 och 2008 års undersökningar. Undersökningen bland gymnasieavgångna publiceras samma dag som den bland examinerade från högskolan.

A.11 Statistikanvändning

De viktigaste användarna av statistiken är universitet och högskolor, kommuner, Högskoleverket, Skolverket och andra myndigheter. Statistiken används för beskrivningar av de möjligheter som olika utbildningar ger för inträde och etablering på arbetsmarknaden. Myndigheter, universitet/högskolor och kommuner kan beställa tilläggsurval.

Genomförandet av undersökningen är beslutat i samråd med "Användarrådet för befolkning, demografi och utbildning", där det finns representanter från Högskoleverket, Skolverket, Arbetsförmedlingen, Stockholms universitet, Utbildningsdepartementet, Sveriges kommuner och landsting, Skatteverket, Finansdepartementet, Socialdepartementet och IFAU.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningens rampopulation består av personer som examinerades från högskolans grund- och forskarutbildningar läsåret 2006/07. Rampopulationen hämtas från Universitets- och högskoleregistret. Från detta dras ett urval av ca 11 400 personer.

Formulering av frågor

SCB har formulerat frågorna i undersökningen i samråd med statistikanvändarna. Merparten av frågorna i 2010 års undersökning var återanvända från tidigare år. Blanketten skrivbordsgranskades vid Mättekniska laboratoriet på SCB inför 2006 års undersökning.

Frågorna som mätte de två viktigaste målstorheterna hade följande formuleringar:

1. Hade du något arbete under veckan 12 april – 18 april 2010 (även om det bara avsåg en timme)?

Besvara frågan med "Ja" om du hade anställning men var tjänstledig, föräldraledig, sjuk, på semester etc.

Ja

Nej

2. Hur överensstämde det arbete du hade under veckan 12 april – 18 april 2010 med den utbildning du avslutade läsåret 2006/07?

Arbetet var helt eller till största delen inom det område som utbildningen var inriktad mot

Arbetet var till viss del inom samma område som utbildningen var inriktad mot

Arbetet var inom ett annat område än det som utbildningen var inriktad mot

Min utbildning var inte inriktad mot något särskilt område

Datainsamling

Inträdet på arbetsmarknaden är en postenkät med möjlighet att svara via webben. Frågeblanketten skickades ut den 16 april. Ett påminnelsekort skickades ut den 29 april. Efter detta skickades två påminnelsebrev med nya enkäter den 17 maj respektive den 1 juni. Insamlingen avslutades i slutet av juni.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar för de kommande undersökningarna är inplanerade.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Inträdet på arbetsmarknaden är en urvalsundersökning som har genomförts vartannat år sedan 1996. Undersökningen är en uppföljning som sker tre år efter avslutad utbildning. Syftet är att beskriva inträdet på arbetsmarknaden för personer som examinerats från högskolan. Uppgifterna samlades in via post- och webbenkäter. De viktigaste redovisningsgrupperna är kön, födelseland, högskoleexamen och vetenskapsområde.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De viktigaste målstorheterna i undersökningen är:

- Andel förvärvsarbetande 12 april – 18 april 2010 bland högskoleexaminerade läsåret 2006/07.
- Andel som hade ett arbete 12 april – 18 april 2010 som överensstämde med inriktningen på examen bland högskoleexaminerade läsåret 2006/07.

1.1.1 Objekt och population

Objekt

Statistikens objekt var individer (personer som examinerats från högskolans grund- eller forskarutbildning).

Målpopulation

Målpopulationen var studenter som examinerats från högskolan (grund- eller forskarutbildning) läsåret 2006/07.

Rampopulation

Undersökningens rampopulation bestod av personer som examinerades från högskolans grund- och forskarutbildningar läsåret 2006/07. Rampopulationen hämtas från Universitets- och högskoleregistret. Den omfattade 51 667 personer (48 297 examinerade från grundutbildningar och 3 370 forskarexaminerade). Rampopulationen stratifieras på examina/vetenskapsområde och kön.

1.1.2 Variabler

Variablerna i statistiken är dels hämtade via frågor i enkäten och dels från Universitets- och högskoleregistret läsåret 2006/07 samt från Registret över totalbefolkningen (RTB) mars 2010.

Registervariabler

Från Registret över totalbefolkningen (RTB) mars 2010 hämtades kön, personnummer och födelseland (inrikes/utrikes född). Definitionen på utrikes födda är att man själv är utrikes född. Med andra ord spelar inte föräldrarnas nationalitet någon roll.

Från Universitets- och högskoleregistret hämtades högskoleexamen, vetenskapsområde och högskolekod. Högskoleexamen och vetenskapsområde grupperades till ämnesområden, vissa examina särredovisades.

Enkätvariabler

Nedan definieras de viktigaste enkätvariablerna. Övriga variabler finns definierade i enkäten som ligger som bilaga i publikationen "Inträdet på arbetsmarknaden. Examinerade från högskolan 2006/07". Nytt för den här undersökningen är att det är en temarapport och inte ett statistiskt meddelande som tidigare.

Huvudsaklig sysselsättning under veckan 12 april – 18 april 2010: Undersökningsspersonen gjorde själv en bedömning utifrån fasta svarsalternativ av vad han/hon gjorde mest under 12 april – 18 april 2010. Endast ett alternativ fick anges. Svarsalternativen var:

- Arbetade
- Egen företagare
- Arbetade inom arbetsmarknadspolitisk åtgärd
- Studerade inom arbetsmarknadspolitisk åtgärd
- Studerade på högskolan (grundläggande utbildning)
- Studerade på forskarutbildning
- Studerade på annan utbildning
- Arbetslös/arbetsökande
- Föräldraledig
- Annat

Arbete under veckan 12 april – 18 april 2010: Minst en timmes arbete under en den aktuella mätveckan. Här ingick de personer som arbetade, var egna företagare eller arbetade inom arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Här ingick även personer som angett studerade, arbetslös eller föräldraledig som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan, men som även arbetade minst en timme.

Överensstämmelse mellan arbete veckan 12 april – 18 april 2010 och högskoleexamen läsåret 2006/07: Undersökningsspersonen gjorde själv en bedömning utifrån fasta svarsalternativ i hur hög grad arbetet överensstämde med den högskoleutbildning som avslutades tre år tidigare. Svarsalternativen var:

- Arbetet var helt eller till största delen inom det område som utbildningen var inriktad mot.
- Arbetet var till viss del inom samma område som utbildningen var inriktad mot.
- Arbetet var inom ett annat område än det som utbildningen var inriktad mot.
- Min utbildning var inte inriktad mot något särskilt område.

Krav som ställdes i arbetsuppgifterna under veckan 12 april – 18 april 2010: Undersökningsspersonen gjorde själv en bedömning av i hur hög grad hans/hennes arbete ställde krav på färdigheter för att utföra olika arbetsuppgifter. Skalan som användes var:

- Inte alls
- Till viss del
- Till stor del
- Helt

Färdigheterna som bedömdes var

- Göra muntliga presentationer
- Göra skriftliga presentationer
- Göra presentationer på engelska
- Förklara för lekmän/icke specialister
- Använda IT för information/kommunikation
- Använda dator som arbetsverktyg
- Arbeta i team/samarbeta med andra
- Självständigt lösa problem
- Argumentera och övertyga
- Medverka i verksamhetsutveckling
- Följa kunskapsutvecklingen inom arbetsområdet

Bedömning av färdighetsträningen i den högskoleutbildning som avslutades 2006/07: Undersökningsspersonen gjorde själv en bedömning av hur färdighetsträningen i utbildningen har varit i förhållande till olika arbetsuppgifter. Skalan som användes var:

- Mycket missnöjd
- Ganska missnöjd
- Ganska nöjd
- Mycket nöjd
- Förekom ej
-

Färdigheterna som bedömdes var:

- Göra muntliga presentationer
- Göra skriftliga presentationer
- Göra presentationer på engelska
- Förklara för lekmän/icke specialister

- Använda IT för information/kommunikation
- Använda dator som arbetsverktyg
- Arbeta i team/samarbeta med andra
- Självständigt lösa problem
- Argumentera och övertyga
- Medverka i verksamhetsutveckling
- Följa kunskapsutvecklingen inom arbetsområdet

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska storheterna (parametrarna) utgjordes av totalt antal personer i populationen eller inom en viss redovisningsgrupp och andelen personer med en viss egenskap i procent av populationen.

Populationen U består av N personer. I denna undersökning har populationen definierats som studenter som examinerades läsåret 2006/07. De mest intressanta parametrarna är kvoter av två totaler enligt följande:

$$\frac{\sum_U y_k}{\sum_U z_k}$$

där y_k är värdet på variabel y för person k och z_k värdet på en annan variabel för samma person. y definieras (och även z) enligt följande:

$$y_k = \begin{cases} 1 & \text{om person } k \text{ har studerade egenskap} \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases} \quad (1.1.3.1)$$

Det finns givetvis också intresse av parametrar för olika redovisningsgrupper. Totalen för redovisningsgrupp, U_d , kan skrivas:

$$Y_d = \sum_U y_{dk} \quad (1.1.3.2)$$

$$\text{där } y_{dk} = \begin{cases} y_k & \text{för } k \in U_d \\ 0 & \text{för övrigt.} \end{cases}$$

Z_d bildas på likartat sätt.

En generell parameter för redovisningsgrupp d (d kan också avse hela populationen) kan skrivas $\theta_d = C \frac{Y_d}{Z_d}$, där C är en konstant.

Den vanligaste parametern är en procentuell andel, som erhålls när $C = 100$ och $z_k = 1$ för alla k i redovisningsgruppen, och y är definierad enligt (1.1.3.1). Låt N_d vara antalet personer i redovisningsgrupp d , då kan parametern skrivas:

$$P_d = 100 \frac{\sum_U y_{dk}}{N_d} \quad (1.1.3.3)$$

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas på högskoleexamen, vetenskapsområde, födelseland och kön.

Av sekretessskäl redovisas inte resultat som bygger på tre observationer eller färre. Skattningar med för stor urvalsosäkerhet redovisas inte heller.

1.1.5 Referenstider

Verksamhet i april 2010 (12 april – 18 april 2010) för de personer som examineras från högskolan läsåret 2006/07.

1.2. Fullständighet

Användare har visat intresse för redovisning av resultaten på regional nivå (högskolenivå och kommunnivå). Resultaten bygger på ett för litet urval för att detta ska kunna tillgodoses.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Ett statistikvärdes tillförlitlighet/osäkerhet beror på den totala avvikelsen (totala felet) mellan skattningen och målstorheten. Denna totala avvikelse skulle kunna beskrivas enligt följande:

$$\text{Totala felet} = \text{Urvalsfel} + \text{Täckningsfel} + \text{Bortfallsfel} + \text{Mätfel} + \text{Bearbetningsfel}$$

Den osäkerhet som orsakas av att skattningarna baserar sig endast på ett urval och inte hela målpopulationen uppskattas med hjälp av 95%-iga konfidensintervall. Dessa anges i omedelbar anslutning till (punkt-) skattningarna. Resultaten från årets undersökning presenteras i temarapporten "Inträdet på arbetsmarknaden. Examinerade från högskolan 2006/07" där endast utvalda frågor redovisas utan konfidensintervall. Istället kommer redovisningen i Sveriges Statistiska databaser (SSD) inom kort efter publiceringstillfället att uppdateras med skattningar av urvalsosäkerheten. I denna undersökning förekom samtliga typer av fel. Det har dock inte genomförts några metodstudier för att kunna redovisa kvantitativa mått för storleken på andra osäkerhetskällor än urvalsfelet.

Under respektive avsnitt kan endast bedömningar om de olika felens effekt på skattningarna ges. Det är alltså viktigt att tänka på att de redovisade konfidensintervallen endast innefattar storleken på urvalsfelet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urval

Undersökningens rampopulation bestod av personer som examinerades från högskolans grund- och forskarutbildningar läsåret 2006/07. Rampopulationen hämtades från Universitets- och högskoleregistret 2006/07. Den omfattade 51 667 personer.

Rampopulationen stratifierades efter examen, vetenskapsområde och kön - sammanlagt bildades 88 strata, inklusive tilläggsstrata som tillkom på uppdrag. I varje stratum drogs ett obundet slumpmässigt urval. Storleken på urvalet var sammanlagt 11 398 personer. Vid bestämningen av urvalsstorleken har hänsyn tagits till förväntat bortfall.

Urvalet fördelades så att felmarginalen för huvudfråga 1 (andelen förvärvsarbetande) var lika stor i olika stratum, baserat på kännedom om skattningarnas ungefärliga storlek från tidigare undersökningar.

Estimation

För att kompensera för bortfallet har en *kalibreringsestimator* använts.

I korthet består tekniken i att utnyttja registervariabler (hjälpvariabler) till att ”vikta upp” underrepresenterade grupper. De bildade kalibreringsvikterna är sådana att uppräkningsgenomgående ger exakta skattningar av de hjälptotaler som bildas av hjälpvariablerna. Om t.ex. män är underrepresenterade bland de svarande och kön används i kalibreringen kommer män att få större vikt än kvinnor och skattningarna kommer att överensstämma med antalet män och kvinnor i rampopulationen. I det här fallet bildades antalen i populationen utifrån antalet examinerade personer enligt Universitets- och högskoleregistret.

Genom att utnyttja ett antal hjälpvariabler (registervariabler) som bedömts vara högt korrelerade med de viktigaste undersökningsvariablerna samt de okända svarssannolikheterna har målet varit att begränsa och förhoppningsvis reducera bortfallsfelen. När metoden används på rätt sätt kan den ge minskad stickprovsvarians och minskade bortfallsfel hos skattningarna.

Kalibreringen har också lett till att konsistenta skattningar har erhållits, dvs. skattningarna överensstämde med de storheter som finns i Universitets- och högskoleregistret 2006/07.

I kalibreringen användes följande registervariabler (hjälpvariabler):

- Kön, högskoleexamen, vetenskapsområde, födelse- och uppväxtland och sysselsättningsstatus.

Urvalsosäkerhet

I en urvalsundersökning är skattningarna alltid behäftade med fel beroende på att

endast en delmängd (ett urval) av populationen studeras. Detta fel kallas alltså urvalsfel. Denna slumpmässiga osäkerhet kvantifieras i form av konfidensintervall, som beräknats med hjälp av ett av SCB egenutvecklat estimationsprogram, ETOS.

Ett approximativt 95-procentigt konfidensintervall för en skattning bildas genom: $skattning \pm 1,96 * (medelfelet \text{ för skattningen})$

Talet 1,96 motsvarar konfidensgraden 95 procent. Med ett 95-procentigt konfidensintervall menas att det *sökta värdet* med 95 procents sannolikhet ligger inom intervallets gränser, om andra fel än urvalsfel är försumbara och urvalet är tillräckligt stort.

2.2.2 Ramtäckning

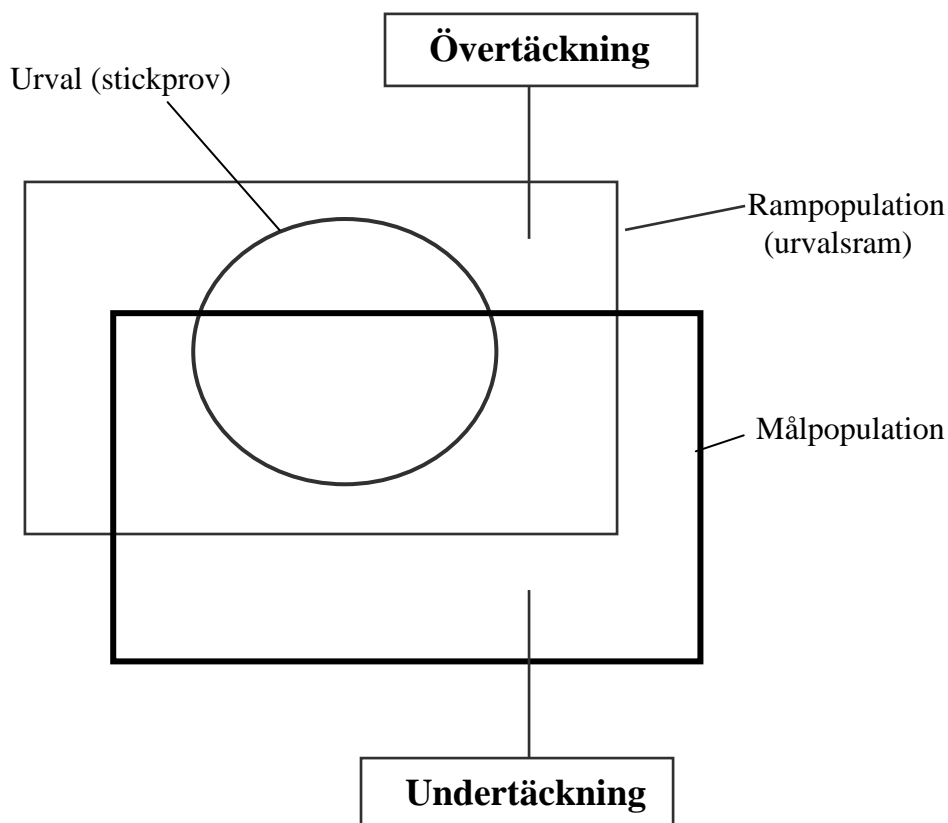
Rampopulation

Rampopulationen utgjordes av dem som enligt Universitets- och högskoleregistret examinerats från högskolan läsåret 2006/07.

Skillnad mellan mål- och rampopulation

Det fanns ingen skillnad i avgränsningen av mål- och rampopulation.

I denna undersökning förekom täckningsbrister i form av övertäckning och undertäckning. Nedanstående bild visar vad som menas med täckningsbrister. Storleken på täckningsbristerna är starkt överdrivna för att göra bilden mer överskådlig.

Definition av undertäckning: element i målpopulationen som inte finns med i urvalsramen. Sådana element har givetvis sannolikheten noll att komma med i urvalet. Det är då inte längre ett sannolikhetsurval från målpopulationen, utan endast från den del som inte utgör undertäckning, och det är endast till denna del som objektiva statistiska slutsatser kan dras. (Undertäckning ska inte förväxlas med bortfall.)

Definition av övertäckning: enheter i urvalsramen som inte tillhör målpopulationen. Ofta finns ingen information i urvalsramen som pekar ut dessa enheter, och vi har då okänd övertäckning. Sådana enheter kan inte rensas bort från ramen före urvalsdragningen, dvs. det finns risk att i urvalet få med element som inte tillhör målpopulationen, vilket också försämrar slutsatsmöjligheterna.

Täckningsbrister i denna undersökning

Rampopulationen antas inte skilja sig så mycket från målpopulationen för examinerade från högskolan.

Undertäckningen i statistiken utgjordes av personer som hade avslutat en högskoleutbildning läsåret 2006/07, men som av någon anledning inte fanns med i de register som ingick i ramen.

Övertäckningen bestod av de personer som fanns med i register som ingick i ramen, men som inte hade avslutat en högskoleutbildning det år som avsågs (läsåret 2006/07). Viss övertäckning går att identifiera vid datainsamlingen genom att de utvalda personerna hör av sig till SCB. I denna undersökning utgjorde kända övertäckningen 0 procent av rampopulationen. Det är inte orimligt att anta att det finns övertäckning (okänd) bland de ej anträffade personerna.

Hantering av täckningsproblem

Effekterna på skattningarna är svåra att bedöma eftersom det inte har gjorts någon studie av täckningsfel. Effekterna skiljer sig troligen åt mellan olika frågor. Vid beräkningen av vikter antas övertäckningen i rampopulationen vara lika stor som den del av målpopulationen som urvalsramen inte täcker (undertäckningen).

2.2.3 Mätning

Mätförfarandet

Undersökningen genomfördes som en *post- och webbenkät* till personer som examinerades från högskolan tre år tidigare än mättillfället. I enkäten fanns enbart frågor med fasta svarsalternativ. För mer information om utseende och innehåll i enkäten, se temarapporten ”Inträdet på arbetsmarknaden. Examinerade från högskolan 2006/07”.

Den första undersökningen av liknande karaktär gjordes 1996, sedan har undersökningen gjorts löpande vartannat år. Erfarenheter från hur frågorna fungerat i de tidigare undersökningarna har tagits till vara och justeringar/förbättringar har gjorts vid behov. Inför 2004 års undersökning gjordes en del förändringar och tillägg i enkäten, och inför 2006 års undersökning gjordes en skrivbordstest på Mättekniska laboratoriet vid SCB. Inför årets undersökning har inte gjorts någon sådan test.

Indikationer på mätproblem

Vissa av frågorna var av den typen att uppgiftslämnarna ska minnas saker några år tillbaka, vilket givetvis innebar en risk för minnesfel och på så vis mätfel. Det har inte gjorts några studier över eventuella mätfel, men enkäten har utformats med syftet att minimera risken för mätfel.

Några av frågorna var s.k. attitydfrågor, för vilka det är ett väl känt problem att definiera och uppskatta mätfel och dess inverkan på resultaten.

Enkäten innehöll inga frågor som kan bedömas som särskilt känsliga. Det fanns dock frågor om månadslön och arbetsföretag. Detta är frågor som erfarenhetsmässigt riskerar att ge överskattade skattningar. Inga särskilda studier över detta har dock gjorts utifrån resultaten i denna undersökning.

Effekter på statistiken

Eftersom ingen mätfelsstudie har gjorts är det svårt att göra en bedömning av effekterna på resultaten. Det fanns dock inga indikationer på att det förelåg speciellt stora problem i någon grupp av populationen, exempelvis så verkade det partiella bortfallet fördela sig slumpmässigt över redovisningsgrupperna.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värden på en eller flera observationsvariabler (registervariabler eller enkätfrågor) i en undersökning inte kan inhämtas.

- Saknas alla värden för en individ är det fråga om *objektsbortfall*.
- Saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Objektsbortfall

Följande vägda bortfallsmått användes vid beräkning av objektbortfalllets storlek:

$$\text{Bortfallsandel} = 1 - \frac{\sum_S d_k}{\sum_S d_k + \sum_B d_k + u \sum_O d_k}, \text{ d\u00e4r } d_k \text{ \u00e4r designvikten, dvs. en vikt}$$

som tar h\u00e4nsyn till urvalsdesignen och u \u00e4r andelen med ok\u00e4nd status som tillh\u00f6r m\u00e5lpopulationen. H\u00e4r har u satts lika med ett, vilket inneb\u00e4r att bortfallsm\u00e5ttet har ber\u00e4knats med antagandet att samtliga ej avh\u00f6rda i bortfallet tillh\u00f6r m\u00e5lpopulationen.

Summeringarna i detta bortfallsm\u00e5tt har gjorts \u00f6ver f\u00f6ljande delm\u00e4ngder:

- S: Element tillh\u00f6rande m\u00e5lpopulationen f\u00f6r vilka fullst\u00e4ndiga eller partiella svar erh\u00e5llits.
- B: Element tillh\u00f6rande m\u00e5lpopulationen som utg\u00f6r objektsbortfall.
- O: Element vars m\u00e5lpopulationsstatus \u00e4r ok\u00e4nd (i detta fall ej avh\u00f6rda).

Den v\u00e4gda bortfallsandelen i unders\u00f6kningen var 36 procent.

Tabell 1. Oviktat objektsbortfall f\u00f6r viktiga redovisningsgrupper

Redovisningsgrupp	Objektsbortfallets storlek (%)
K\u00f6n	
Kvinnor	35
M\u00e4n	43
F\u00f6delseland	
Sverige	36
\u00d6vriga	50

\u00c5tg\u00e4rder f\u00f6r att reducera bortfallet

SCB har anv\u00e4nt en uppf\u00f6ljningsstrategi d\u00e4r m\u00e5let varit att reducera bortfallet till s\u00e5 stor grad som m\u00f6jligt. Ett p\u00e5minnelsekort och tv\u00e5 p\u00e5minnelser med enk\u00e4ter skickades ut.

N\u00e4stan hela objektsbortfallet utgjordes av ej antr\u00e4ffade personer.

Partiellt bortfall

Partiellt bortfall kan bero p\u00e5 att fr\u00e5gan \u00e4r sv\u00e5r att f\u00f6rst\u00e5, \u00e4r k\u00e4nslig, att uppgiftsl\u00e4mnaren gl\u00f6mmer att besvara fr\u00e5gan, att l\u00e4mpligt alternativ saknas eller att instruktionerna vid hoppfr\u00e5gor misstolkas. Till partiellt bortfall r\u00e4knas \u00e4ven dubbelmarkeringar och svar som inte kan tydas. I denna unders\u00f6kning varierade det partiella bortfallet mellan 1 och 2 procent f\u00f6r de flesta fr\u00e5gorna. Som h\u00f6gst var det partiella bortfallet 4 procent.

Metoder f\u00f6r bortfallskompensation

F\u00f6r att kompensera f\u00f6r objektsbortfallet har en *kalibreringsestimator* anv\u00e4nts (se avsnittet om urval och estimation).

Om bortfallet skiljer sig fr\u00e5n de svarande med avseende p\u00e5 unders\u00f6kningsvari-

ablerna så kan skattningarna som grundar sig på enbart de svarande bli skeva. Om exempelvis de svarande till högre andel arbetar än de som inte svarat finns risk för överskattning av andelen som arbetade under mätveckan.

För att försöka reducera eventuella bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Storleken på kvarstående skevheter orsakade av bortfallet är dock svåra att mäta.

2.2.5 Bearbetning

Dataregistrering och kodning

Registrering av data skedde genom att inkomna enkäter lästes in maskinellt (skanning). Skanningprogrammet kontrollerade så att valida värden registrerades vid skanningen. De värden som föll ut som fel vid dessa kontroller rättades upp manuellt med stöd av skanningprogrammet, s.k. verifiering. Programvaran som användes för skanning och verifiering var Eyes & Hands.

Eftersom alla variabler i undersökningen var kategoriska med slutna svarsalternativ borde inte skanningen ge upphov till några stora fel vid registreringen av data. Givetvis uppstod dock ändå fel, därför gjordes även en granskning av skannade data (se avsnittet granskning och rättning).

Ingen kodning gjordes i undersökningen.

Granskning och rättning

Efter verifieringen gjordes ytterligare kontroller av registrerade data. Logiska kontroller gjordes så att svaren på olika frågor inte var orimliga i förhållande till varandra. I de fall där endast ett svarsalternativ var tillåtet kontrollerades så att inga dubbelmarkeringar fanns.

Rättning av dubbelmarkeringarna skedde efter en viss prioritetsordning. I vissa fall gjordes rättningen utifrån svaren på andra frågor i enkäten.

Partiellt bortfall (saknade värden) redovisades i en egen kategori när statistiken publicerades. Ingen imputering av saknade värden har gjorts.

Framställning av resultat

Punktskattningar och konfidensintervall har beräknats med hjälp av ett av SCB egenutvecklat estimationsprogram, ETOS. Skattningarna har förts över till Excel där ytterligare bearbetningar har gjorts för att skapa de tabeller som sedan har publicerats i temarapporten ”Inträdet på arbetsmarknaden. Examinerade från högskolan 2006/07”. Det är svårt att bedöma effekten av de fel som kan ha uppstått vid bearbetningen. Ingen studie har gjorts för att försöka bedöma storleken på denna felkälla.

2.2.6 Modellantaganden

Statistiken berördes inte av andra modellantaganden än de som användes i estimationen för bortfallskompensation (s.k. kalibrering).

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Resultaten från årets undersökning presenteras i en temarapport "Inträdet på arbetsmarknaden. Examinerade från högskolan 2006/07" där endast utvalda frågor redovisas utan konfidensintervall. Istället kommer redovisningen i Sveriges Statistiska databaser (SSD) inom kort efter publiceringstillfället att uppdateras med skattningar av urvalsosäkerheten.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs och publiceras vartannat år.

3.2 Framställningstid

Referensperiod för huvudsakliga parametrar i undersökningen var 12 april – 18 april 2010. Statistiken publicerades den 25 november 2010.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades enligt tidsplanen.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har genomförts enligt samma upplägg under åren 1996, 1998, 2000, 2002 och 2004. Dessa undersökningar är därför jämförbara med varandra.

Till 2006 års undersökning genomfördes dock en del förändringar vilka beskrivs nedan.

1. Inträdet på arbetsmarknaden delades i två delar dvs. det gjordes två separata undersökningar. Den ena undersökningen riktades till gymnasieavgångna och den andra till examinerade från högskolan. Anledningen till att dessa två undersökningar genomfördes parallellt var att de skulle komplettera varandra, ge möjlighet till mer specifika frågor och därmed ge information om hur inträdet på arbetsmarknaden ser ut för personer med olika utbildningsbakgrund.

2. Frågeformuläret gjordes om.

Alla förändringar som gjorts medför att jämförbarheten med tidigare undersökningar bör göras med viss försiktighet. I 2010 års undersökning gjordes inga större förändringar jämfört med 2006 och 2008 års undersökningar.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Samtliga personer i urvalet har fått samma enkät, vilket innebar att det rädde full

jämförbarhet mellan olika grupper i populationen.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistiken är ett komplement till SCB:s registerstatistik om verksamhet efter utbildning. Inträdet på arbetsmarknaden innehåller många variabler som är svåra att mäta med register. Det föreligger dock skillnader i mätmetod och referensperiod mellan undersökningarna som gör att resultaten inte är helt jämförbara.

B.5 Tillgänglighet och förstälighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken har publicerats vartannat år i Statistiska meddelanden, serie UF 86. Årets undersökning publiceras dock endast som en temarapport "Inträdet på arbetsmarknaden. Examinerade från högskolan 2006/07" där utvalda frågor redovisas och kommenteras. På SCB:s webbplats finns också utgivna pressmeddelanden och en länk till Sveriges statistiska databaser (SSD) där en utökad redovisning av årets undersökning finns. Delar av statistiken publiceras också i "Utbildningsstatistisk årsbok" och "Fickskolan".

5.2 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, diagram och text.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenteras i SCB:s dokumentationsverktyg Metaplus – "Dokumentation av mikrodata" och "Dokumentation av statistiken". Båda finns tillgängliga på SCB:s webbplats under ämnet *Utbildning och forskning*.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata för enskilda individer finns sparade för samtliga undersökningsår. Specialbearbetningar kan utföras på uppdragsbasis. Forskare, utredare m.fl. kan få tillgång till avidentifierat material efter särskild prövning.

5.5 Upplysningstjänster

Tomas Westling, enheten för statistik om utbildning och arbete, SCB.
Telefon: 019-17 61 78
Fax: 019-17 70 83
e-post: fornamn.efternamn@scb.se